Załącznik nr 1

Uzasadnienie pozytywnej opinii wniosku o nadanie dr. Andrzejowi Oleksie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk biologicznych, w dyscyplinie ekologia.

1. Podstawowe dane z życiorysu naukowego Habilitanta

Doktor Andrzej Oleksa jest absolwentem Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu – w roku 1998 uzyskał dyplom magistra biologii, specjalność: biologia środowiskowa (tytuł pracy: „Motyle dzienne Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego"). Stopień doktora nauk biologicznych w zakresie biologii uzyskał także na UMK w Toruniu (studia doktoranckie 1998-2003); podstawą była rozprawa pt. „Wymagania środowiskowe i struktura metapopulacji dostojki akwilonaris *Boloria aquilonaris* Stichel, 1908 (*Lepidoptera: Nymphalidae*) na Pojezierzach Iławskim i Olsztyńskim". W latach 2003-2006 dr Oleksa zatrudniony był jako asystent i następnie adiunkt w Zakładzie Ekologii Instytutu Biologii Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego, a od roku 2006 pracuje jako adiunkt w Zakładzie Genetyki w Instytucie Biologii Eksperymentalnej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.
Zainteresowania badawcze Habilitanta zawierają się w kilku dziedzinach; są to zasadniczo: ekologia i ochrona różnych gatunków owadów, w tym badania nad owadami saproksylicznymi, genetyka konserwatorska pszczoły miodnej oraz zmienność genetyczna drzew leśnych.

2. Staże ważne w doskonaleniu warsztatu naukowego oraz mobilność Habilitanta – projekty międzynarodowe, krajowe, udział w konferencjach i efekty współpracy międzynarodowej

Habilitant doskonalił swoje umiejętności podczas trzech krótkotrwałych warsztatów zagranicznych (Vernadsky University, Symferopol, Ukraina – 2004; Department of Biology, University of Oulu, Finlandia - 2006; Wageningen University and Research Centre, Holandia – 2007).
Dr Andrzej Oleksa był wykonawcą w jednym projekcie międzynarodowym (lata 2006-2010: 6 Program Ramowy Unii Europejskiej: EVOLution of TREEs as drivers of terrestrial biodiversity (EVOLTREE) Sieć Doskonałości (Network of Excellence) oraz w siedmiu projektach krajowych. W tych ostatnich (granty MNiSzW, NCN) czterokrotnie był kierownikiem projektów. Powyższe projekty dotyczyły zmienności genetycznej i dyspersji wybranych owadów oraz procesów genetycznych drzew (dęby, cis, buk). Habilitant uczestniczył w czterech konferencjach międzynarodowych (Wielka Brytania, Niemcy, Słowenia) – wygłosił tam 3 referaty i przedstawił 1 poster, wyniki swoich badań prezentował w formie referatów także na 9 konferencjach krajowych.

3. Wartościująca ocena najważniejszych osiągnięć stanowiących wkład Kandydata do dyscypliny

Ilościowo bogaty dorobek naukowy Habilitanta charakteryzuje się wielowątkowością tematów badawczych i wyraźną tendencją do pracy zespołowej, a wyniki badań publikowane były w bardzo zróżnicowanych pod względem rangi czasopismach oraz jako rozdziały książkowe. Wśród powyższych prac znajdują się dobrze opublikowane badania nad owadami zasiedlającymi dziuple drzew („osiągnięcie naukowe"); wkład Habilitanta w powstanie tych prac jest szczególnie istotny. Mimo iż tematycznie rozproszone, publikacje te wzbogacają naukowy i praktyczny aspekt wiedzy o ekologii zagrożonych i chronionych owadów. Na podkreślenie zasługuje zastosowanie nowoczesnego warsztatu badawczego w celu wypracowania metod monitoringu populacji modelowych gatunków owadów zagrożonych wymarciem w celu ich ochrony, także - szacowania tempa ich dyspersji. Kolejny istotny nurt badawczy to genetyka konserwatorska pszczoły miodnej, zwłaszcza ochrona rodzimego podgatunku przed genetycznym wpływem pszczół kaukaskich; wykazano m.in. skuteczność ochrony „pszczoły augustowskiej" po zastosowaniu nawet niewielkiej strefy izolacyjnej. W zakresie genetyki konserwatorskiej mieści się też cykl prac współautorstwa Habilitanta, dotyczący zmienności genetycznej w populacjach drzew leśnych (cis, dąb, buk). Liczne prace autorstwa bądź współautorstwa dr. Andrzeja Oleksy (artykuły, rozdziały książkowe) dotyczą ekologii i metod ochrony szeregu rzadkich i zagrożonych gatunków owadów (motyli i pachnicy dębowej). Jako polskojęzyczne, publikacje te zapewne przyczynią się do skutecznej, praktycznej ochrony tych gatunków i szerzej – siedlisk ich występowania. O wadze naukowej badań Habilitanta świadczy pośrednio fakt, iż są one pokłosiem aż 7 projektów badawczych (MNiSzW, NCN) oraz jednego projektu międzynarodowego. Wyniki badań Kandydata wyróżniono nagrodą indywidualną II stopnia Rektora UKW (2006); jako członek zespołu uzyskał Nagrodę Naukową Prezydenta Miasta Bydgoszczy (2009).

4. Dane bibliometryczne, stosownie do Rozporządzenia MNiSzW z dnia 1 września 2011 r.

Całokształt naukowej aktywności Habilitanta opisują następujące parametry: łączna liczba różnorodnych publikacji – 57, sumaryczny IF = 18,975; iH=5, liczba cytowań bez autocytacji – 48). Wyłączając osiągnięcie naukowe, dotychczasowy dorobek dr. Oleksy to 51 publikacji (w tym 6 indeksowanych) o łącznym IF - 12,682 i 181 punktach. Osiągnięcie naukowe Habilitanta to kolejnych 6 anglojęzycznych prac (142 punkty), w tym 5 opublikowanych w czasopismach indeksowanych (łączny IF – 6,293).

5. Osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne

Habilitant jest aktywnym dydaktykiem – na macierzystej uczelni prowadzi zajęcia z zakresu ekologii, genetyki i bioinformatyki dla studentów trzech kierunków (Biologia, Biotechnologia, Edukacja dla bezpieczeństwa). Jest promotorem zakończonych 5 prac licencjackich i 5 magisterskich, a niezależnie sprawował opiekę nad 2 pracami licencjackimi i 10 magisterskimi. Kandydat jest redaktorem działu w Journal of Apicultural Science (General and Molecular Genetics), członkiem Polskiego Towarzystwa Entomologicznego I Pszczelniczego Towarzystwa Naukowego. Tłumaczył 2 rozdziały podręcznika „Principles of Population Genetics" D.L. Hartla i A.G. Clarka wydanej pod tytułem „Podstawy genetyki populacyjnej" (2009; red. Jarosław Burczyk). Jest autorem 5 publikacji

popularnonaukowych, 21 ekspertyz naukowych i innych opracowań na zamówienie o znaczeniu praktycznym. Recenzował 17 manuskryptów złożonych w redakcjach kilku indeksowanych czasopism. Prowadzi szkolenia dla Regionalnych Dyrekcji Ochrony Środowiska, jest konsultantem Regionalnych i Generalnej DOŚ.

6. Krótkie odniesienia do recenzji

Recenzenci, oceniając dorobek naukowy Kandydata oraz „osiągnięcie naukowe", formułują dość podobne stwierdzenia. Z jednej strony uznają, że w swym całokształcie prace te konsekwentnie dążą do wyjaśnienia procesów dyspersji i lokalnego lub globalnego wymierania gatunków, są próbą diagnozy środowisk, prognozy ich zmian i wypracowania nowych metod ochrony bioróżnorodności (dr hab. E. Baraniak). Zauważają równocześnie, iż osiągnięcia publikacyjne Habilitanta nie są specjalnie imponujące, co wynika z rozproszenia tematycznego (prof. E. Warchałowska-Ślwa), analogicznie prof. J. Karg dorobek publikacyjny określił jako „raczej dość skromny". Mimo to, jak napisał dr hab. E. Baraniak, w swej dziedzinie badawczej Habilitant jest uznanym badaczem, a jego dorobek oceniany przy zastosowaniu wskaźników naukometrycznych należy uznać za dobry i wystarczający do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego. Wszyscy recenzenci podkreślają skuteczność uzyskiwania przez Habilitanta grantów, czynny jego udział w konferencjach krajowych i zagranicznych. Recenzenci pozytywnie ocenili też działalność dydaktyczną Kandydata na macierzystej uczelni (zajęcia, promotorstwo i opieka nad dyplomantami), aktywny udział w organizacji i upowszechnianiu nauki (wykłady, szkolenia, ekspertyzy, tłumaczenia). Zapisy w końcowych akapitach recenzji są zbliżone i w swej wymowie pozytywne: „dr A. Oleksa (...) jest dojrzałym pracownikiem naukowym (...) odpowiada wymaganiom stawianym kandydatom do stopnia doktora habilitowanego" (prof. E. Warchałowska-Ślwa), „dorobek (...) na polu naukowym, a także dydaktycznym i popularyzacyjnym pozwala rekomendować go jako spełniający warunki konieczne w postępowaniu w toku przewodu habilitacyjnego" (prof. J. Karg), „wnoszę (...) o dopuszczenie do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego i nadanie mu stopnia doktora habilitowanego" (dr hab. E. Baraniak).

Poznań, dnia 26. września 2014 r.

Przewodniczący Komisji

Prof. dr hab. Jerzy Szwagrzyk

ul. Umultowska 89, Collegium Biologicum, 61-614 Poznań
wolek@amu.edu.pl